

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 93. Уредбе о уређењу ослобођених области, поставити:

за инспектора друге класе Министарства Унутрашњих Дела, Светозара О. Поповића, начелника друге класе округа тимочког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, поставити:

за начелника четврте класе округа звечанског Јосифа Студића, секретара прве класе начелства округа призренског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза ђевђелијског Јована Спиридоновића, секретара друге класе начелства округа подринског;

за секретара прве класе начелства округа подринског Љубомира Николића, адвокатског приправника;

за секретара друге класе начелства округа призренског Радо

мира Јојића, начелника треће класе среза ђевђелијског;

за секретара треће класе начелства округа звечанског Тихомира Ивановића, полицијског писара друге класе Управе вароши Београда;

за полицијског писара прве класе начелства округа звечанског Светозара Арсенивића, пређашњег бродарског капетана;

за полицијске писаре друге класе начелства округа звечанског Милорада Николића, писара треће класе поштанско-телеграфског одељења Министарства Грађевина, по пристанку, и

за полицијског писара треће класе начелства округа звечанског Велимира П. Кузмановића, практиканта начелства округа београдског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Бранислав Ђорђевић, полицијски писар друге класе среза кључког, и

Бранко Сарић, полицијски писар треће класе Управе вароши Београда, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. новембра 1913. год. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу августу 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе вароши Београда, градских и средских судова, у току месеца августа 1913. године извршено је у старим границама Србије:

1. Убистава	23
2. Детоубистава	3
3. Нехотичних убистава	8
4. Покушаја убистава	25
5. Разбојништава	9
6. Силовања	4
7. Тешких телесних повреда	18
8. Палевина	32
9. Опасних крађа	112
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	15 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	19 или	82·6%
Детоубистава	2 »	66·6%
Нехотичних убистава	8 »	100·0%
Покушаја убистава	22 »	12·0%

¹⁾ У месецу августу 1912. год. ових дела је било:

1. Убистава	30
2. Детоубистава	3
3. Нехотичних убистава	4
4. Покушаја убистава	30
5. Разбојништава	15
6. Силовања	5
7. Тешких телесн. повреда	24
8. Палевина	63
9. Опасних крађа	99
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	26

Разбојништава	8	»	11.1%
Силовања	4	»	100.0%
Тешких телесних повреда	18	»	100.0%
Паљевина	1 или		3.1%
Опасних крађа	36	»	30.0%
Злонамерних поништаја туђих ствари	7	»	46.6%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (12), затим *оштрим оруђем* (5), *тупим* (4), *дављењем* (1) и (1) *непознатим оруђем*.

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за 8 случајева, у *нужној одбрани* за 2, у *рђавом домаћем животу* за 2, у *освети* за 1, у *страху од казне* за 1, у *љубомори* за 1, у *користољубљу* за 1, у *кримчарењу* за 1 и за 6 случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима изложена убиства извршена су: у срезу *лесковачком* 2, у срезу *брзопаланачком* 2, у срезу *рачанском* 2¹⁾ (1 *непронађено*) и по 1 у срезовима: *пчињском* (*непронађено*), *масуричком* (*непронађено*), *крајинском*, *неготинском*, *расинском*, *темнићском*, *бањском*, *нишавском* (*непронађено*), *мачванском*, *рамском*, *голубачком*, *јасеничком* округа *смедеревског*, *зајечарском*, *бољевачком*, *драгачевском*, *жичком* и у вароши *Београду*.

Детоубиства су извршена: у срезу *јадранском* 1 (*пронађено*), у срезу *златиборском* 1 (*пронађено*) и у вароши *Ужицу* 1 (*непронађено*).

Нехотична убиства извршена су: у срезу *бољевачком* 2 и по 1 у срезовима: *посавском* округа *београдског*, *поречком*, *ражањском*, *поцерском*, *јасеничком* округа *смедеревског* и у вароши *Београду*,

Покушаји убиства извршени су: у срезу *расинском* 3, у вароши *Београду* 2 и по 1 у срезовима: *колубарском* округа *ваљевског*, *тамнавском*, *јабланичком*, *крагујевачком*, *лепеничком*, *поречком* (*непронађен*), *деспотовачком* (*непронађен*), *беличком*, *ресавском*, *бањском*, *нишавском*, *белопаланачком*, *звешком* (*непронађен*), *хомољском*, *голубачком*, *подунавском*, *орашком*, *зајечарском*, *бољевачком* и у вароши *Неготину*.

1) Једно убиство је извршено од стране аустријских финансијских стражара.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по 1 у срезовима: *гружанском*, *јасеничком* округа *крагујевачког*, *расинском*, *ресавском*, *поцерском*, *рамском* (*непронађено*), *орашком*, *зајечарском* и *прокупачком*.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: *власотиначком*, *бањском*, *нишавском* и *јасеничком* округа *смедеревског*.

Тешке телесне повреде су извршене у ср. *ражањском* 2, у ср. *деспотовачком* 2, у ср. *подунавском* 2 и по 1 у срезовима: *гочанском*, *колубарском* окр. *ваљевског*, *ваљевском*, *копаоничком*, *расинском*, *беличком*, *парафинском*, *моравском* округа *нишког*, *звешком*, *пожаревачком*, *јасеничком* округа *смедеревског* и у вароши *Гор. Милановцу*.

Паљевине су извршене: у срезу *подунавском* 3, у срезу *ваљевском* 2, у срезу *брзопаланачком* 2, у срезу *нишком* 2 (1 *пронађено*), у срезу *посаво-тамнавском* 2, у срезу *жичком* 2 и по 1 у срезовима: *колубарском* округа *београдског*, *колубарском* округа *ваљевског*, *тамнавском*, *власотиначком*, *масуричком*, *расинском*, *деспотовачком*, *сврљишском*, *моравском* округа *нишког*, *звешком*, *рамском*, *млавском*, *орашком*, *јасеничком* округа *смедеревског*, *боље-*

вачком, *заглавском*, *зајечарском*, *прокупачком* и у вароши *Смедереву*.

Вредност свих ових паљевина износи око 13.000 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши *Београду* 14 (10 *пронађених*), у вароши *Нишу* 7 (2 *пронађене*), у срезу *тамнавском* 6 (1 *пронађена*), у срезу *колубарском* округа *београдског* 4 (1 *пронађена*), у вароши *Ђуприји* 4, у срезу *колубарском* округа *ваљевског* 3, у срезу *пољаничком* 3, у вароши *Крагујевцу* 3 (све *пронађене*), у срезу *парафинском* 3 (2 *пронађене*), у срезу *левачком* 3, у срезу *звешком* 3 (1 *пронађена*), у вароши *Пожаревцу* 3, у срезу *јасеничком* округа *смедеревског* 3 (1 *пронађена*), у срезу *зајечарском* 3, у срезу *масуричком* 2, у срезу *копаоничком* 2, у срезу *ресавском* 2 (обе *пронађене*), у срезу *бањском* 2 (1 *пронађена*), у срезу *лужничком* 2, у срезу *јадранском* 2, у срезу *подунавском* 2 (1 *пронађена*), у вароши *Смедереву* 2 (1 *пронађена*), у срезу *тимочком* 2, у срезу *рачанском* 2 (1 *пронађена*), у срезу *златиборском* 2, у срезу *црногорском* 2, у срезу *трнавском* 2 и по 1 у срезовима: *космајском* (*пронађена*), *ваљевском*, *лесковачком* (*пронађена*), *крагујевачком* (*пронађена*), *лепеничком*, *јасеничком* округа *крагујевачког* (*пронађена*), *неготинском* (*пронађена*), *брзопаланачком*, *жупском*

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства												
			Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Силована	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства		
1	Округ београдски	—	—	1	—	—	—	—	1	1	5	1	—	—	
2	« ваљевски	—	—	—	2	—	—	—	2	4	10	6	2	—	
3	« врањски	4	—	—	1	—	1	—	—	2	6	—	2	—	
4	« крагујевачки	—	—	—	2	2	—	—	—	6	—	1	—	—	
5	« крајински	4	—	1	2	—	—	—	2	2	—	—	—	—	
6	« крушевачки	1	—	1	3	1	—	4	1	4	2	2	—	—	
7	« моравски	1	—	—	3	1	—	4	1	12	—	2	—	—	
8	« нишки	1	—	—	1	—	1	1	4	10	4	2	—	—	
9	« пиротски	1	—	—	2	—	1	—	—	4	—	—	—	—	
10	« подрински	1	1	1	—	1	—	—	2	5	1	—	—	—	
11	« пожаревачки	2	—	—	3	1	—	2	3	10	—	2	—	—	
12	« руднички	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	
13	« смедеревски	1	—	1	2	1	1	3	6	7	—	1	—	—	
14	« тимочки	2	—	2	2	1	—	—	3	6	—	3	—	—	
15	« топлички	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	
16	« ужички	2	2	—	—	—	—	—	—	7	—	2	—	—	
17	« чачански	2	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	
18	Управа града Београда	1	—	1	2	—	—	—	—	14	—	4	3	—	
Свега :		23	3	8	25	9	4	18	32	112	15	24	3	—	

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(пронађена), расинском, нишком, бело-паланачком, азбуковачком, посаво-тамнавском, мачванском (пронађена), млавском (пронађена), моравском округа пожаревачког (пронађена), голубачком, пожаревачком, добричком, косаничком, пожешком и у варошима: Пироту и Зајечару.

Вредност свих ових крађа износи око **46.000** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу тамнавском **5** (4 пронађена), у срезу алексиначком **2**, у срезу нишком **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, колубарском округа ваљевског, жупском (пронађен), расинском (пронађен), поцерском (пронађен) и добричком.

Вредност свих уништених ствари износи око **1.700** динара.

Поред изложених дела у месецу августу ове године извршено је у Србији и **24 самоубиства** и то: у вароши Београду **4**, у срезу јабланичком **2**, у срезу бољевачком **2** и по **1** у срезовима: подгорском, тамнавском, трстеничком, жупском, темнићском, левачком, бањском, сврљинском, млавском, моравском округа пожаревачког, качерском, рачанском, пожешком и у варошима: Крагујевцу, Смедереву и Зајечару.

Највећи број самоубиства извршен је: **вешањем 17**, затим **дављењем у води 4**, **ватреним оружјем 2** и **скакањем под воз 1**.

Узроци извршењу ових самоубиства леже: у болести за **6** случајева, у страху од казне за **4**, у душевном растројству за **3**, у рђавим материјалним приликама за **2**, у рђавом домаћем животу за **1**, у старости за **1**, скакањем под воз за **1**, и за **6** случајева узроци су **непознати**.

Покушаји самоубиства у месецу августу ове године извршени су у вароши Београду **3** (скакањем кроз прозор, гушењем и ватреним оружјем, љубав, душевно растројство и честољубље).

Општи преглед горе изложених дела овакав је: (Види 362. страну).

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 24. новембра 1913. године АБр. 1499, у Београду.

3. Ко, да би своју баштину од **преплаве** воде сачувао, **обалу тако начини и утврди**, да вода **чрез то другима штету учини**“.

а) *Радња се састоји дакле у **урављењу или утврђивању обале тако, да је вода услед тога другоме штету нанела, управљеном на то, да се своја баштина сачува од преплаве воде.***

1° Овде је дакле реч о једној нарочитој врсти **повреде ствари**. Да би према томе она била **иступна**, потребно је као и у опште, да штота не прелази **сто гроша пореских**.

2° Овај иступ је **свршен** тек онда, кад је коме штета **нанета**. Без значаја је моћутим, коликом је броју лица штета **нанета**.

3° Радња треба да је **управљена на то**, да се своја баштина сачува од **поплаве**.

б) *Кривац.*

1° Није потребна **виност** и ако је овај иступ једна врста **повреде ствари**, пошто она по **правилу није потребна за истуину** повреду ствари у опште из разлога **наведеног код § 375. т. 1. к. з.**

2° У погледу мотива **радње** потребна је **намера**, да се своја баштина од **поплаве сачува**.

4. Ко **туђ јаз воденични или реку за општу потребу служећу затрпава**“.

а) *Радња се састоји дакле у **затрпавању воденичног јаза или реке, која служи за општу потребу**. И овај је иступ дакле једна нарочита врста **повреде ствари**, те је потребно да вредност штете не прелази **сто пореских гроша**.*

б) *Кривац. — В. 3 б 1°.*

5. Ко **пored реке постојећу обалу, насип или брану ради утврђења обале начињену поквари**“.

а) *Радња се састоји дакле у **повреди поред реке постојеће обале насипа или бране**.*

1° Овај је иступ дакле једна нарочита врста **повреде ствари**, те је потребно, да вредност штете не прелази **сто пореских гроша**.

2° Наравно није потребно, да су **насип, обала или брана сасвим уништени**, као што би могло изгледати по начину изражавања у закону („**поквари**“)¹⁾. Довољна је дакле **повреда у опште**.

б) *Кривац. — В. 3 б 1°.*

6. Ко **неродну гору поред реке постојећу, која на утврђење обале служи, без допуштења полицајне власти сече**“.

Ова је тачка **замена** чланом 8 т. б и в. Закона о **унапређењу вођарства од**

3. јула 1898 год. Ту се разликује између **повреде и уништавања горе**, за **које је прописала веће казне и захтева се за појам кривца умишљај (al. 6)**.

7. Ко **водовод, којим вода на чесме или иначе за општу потребу иде, поквари или воду на другу страну одведе у цељи, да се сам с њом служи**“.

— Ова је тачка **укинута законом о изменама и допунама од 13. маја 1902 год.**

8. Ко **водоводе, кладенце, чесме, бунаре, који за општу потребу служе, квари или затрпава**“.

а) *Радња се састоји дакле у **кварењу или затрпавању, т. ј. у повреди водовода, кладенца, чесма, бунара, који служе за општу потребу**.*

1° Овај иступ је дакле једна нарочита врста **повреде ствари**. Зато је потребно, да вредност штете не прелази **сто пореских гроша**, да би ова повреда била **иступ**.

2° **Објекат повреде** треба дакле да су **водовод, кладенац, чесма, или бунар, који служе за општу потребу**.

(1) О **преступној повреди ових ствари** говори се у § 292 к. з.

(2) **Повреда водовода, кладенца и т. д., који служе за употребу појединца, има се подвести под § 375 т. 1 к. з.**

б) *Кривац. — В. 3 б 1°.*

9. Ко **своју воденицу или јаругу запусти, а воду у своје корито не одврати, него ова другима штету причињава**“.

а) *Радња се састоји дакле у **неодвраћању воде у своје корито од стране онога, који је своју воденицу или јаз запустио, услед чега је вода некоме штету нанела**.*

1° Овај иступ је дакле једна нарочита врста **повреде ствари**, пошто **радња мора проузроковати штету некоме, т. ј. имати за последицу штету**. Зато је потребно, да вредност штете не прелази **сто пореских гроша**.

2° Овај иступ је **свршен** тек онда, кад је **штета нанета коме**.

б) *Кривац. — В. 3 б 1°.*

10. Ко **на својој јаруги, куда пут пролази, ђуприју не начини и у добром стању необдржава**.

Они, који **неће заједничку воденицу, брану или јаз да оправе, па се чрез то штета онима, који су уредници, чини**. Ако **би и по издржаној казни затезали се учинити оно, што су дужни, полицајна ће власт на трошак њихову оправку наредити**“.

Овде су дакле **предвиђења два иступа:**

а) *Иступ из al. 1.*

1° Радња се овде састоји у **неправљењу моста на својој јаруги, куд пут пролази, или у неодржавању моста у исправном стању**.

2° *Кривац. — Виност није потребна.*

б) *Иступ из al. 2.*

1° Радња се састоји дакле у **неодржавању заједничке воденице, бране или јаза, услед чега је штета нанета коме од оних, који су сасопственици воденице, бране или јаза**.

(1) Овај иступ је дакле једна нарочита врста **повреде ствари**, пошто **радња**

¹⁾ Уп. Ценић 917.

мора проузоквати штету некоме, т. ј. имати за последицу штету. За то је потребно, да вредност штете не прелази сто пореских гроша.

1) В. 9 а 2°.

2° *Кривац.* — В. 3 б 1°.

11. Ко се усуди у туђој јаруги рибу ловити“.

а) *Радња* се састоји дакле у *ловљењу рибе у туђој јаруги*. Без значаја је, да ли је извршилац рибу заиста уловио.

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

12. Ко прокопе или бране за обрану од кишног или снежног наводнења начињене поквари“.

а) *Радња* се састоји дакле у *повреди прокопа или брана за одбрану од кишног или снежног наводнења начињених*.

1° Овде је дакле реч о једној нарочитој врсти повреде ствари, те је потребно, да вредност штете не прелази сто пореских гроша.

2° Није наравно потребно уништење прокопа или брана, као што би по незгодном начину изражавања у закону („поквари“) могло изгледати.

б) *Кривац.* — В. 3 б 1°.

13. Ко намерно противзаконо, на штету приватног или јавног интереса, одводи воду из водовода, река, потока, канала, резервоара и других направа за прикупљање воде или воду, која би се од кише у већој количини прикупила, или на послетку воду из отока које од речених вода“.

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *одвођењу воде из водовода, реке, потока, канала, резервоара и других направа за прикупљање воде или воде, која би се од кише у већој количини прикупила, или воде из отока које од наведених вода на штету приватног или јавног интереса*.

Овај иступ је дакле једна нарочита врста повреде ствари, пошто се захтева, да је одвођење воде тако, да је штетно било по јавно интересе, т. ј. да је имало за последицу штету по ове интересе. Зато је потребно, да вредност штете не прелази сто пореских гроша, да би ово дело било иступ. Да ли је одвођење воде тако, да је штетно по оне интересе, фактичко је питање.

2° Противправност је изрично унета у појам овог иступа као један његов специјалан елемент („противзаконо“).

б) *Кривац.* — Изрично се захтева виновност, и то:

1° *Умишљај.* Он се састоји у свести о одвођењу воде из водовода, реке и т. д., и да је то одвођење *противправно* („противзаконо“).

2° *Намера,* да се одвођењем воде оштети приватни или јавни интерес. Ако ове намере нема, имао би се применити § 375 т. 1 к. з.

14. „Осим овде исчислених случаја, веди се у посл. ал. §-а 375, казниће се по овом параграфу и сваки онај, који у смотрењу река, воденица, јаруга воденичних и у опште у смотрењу вода таково што учини, што му је не чинити или чинити надлежало, па се чрез то другима штета учини“.

а) *Радња* се састоји дакле у наведеном чињењу или нечињењу, којим се некоме нанесе штета. Овде је према томе реч о једној нарочитој врсти повреде ствари, те је потребно, да вредност штете не прелази сто пореских гроша.

б) *Кривац.* — В. 3 б 1°.

(СВРШИТЕ СЕ)

ПОЛИЦИЈСКА ШКОЛА

Мора се признати, да у нас нема установе, на коју би се толико преко гледало, као што се гледа на нашу полицију.

На њу виче штампа; она је предмет нападаја појединаца; на њу се виче по зборовима; па је, последњих година, предмет потцењивања чак и од извесних чиновничких редова других струка.

Стојећи, овако, пред једним опште познатим фактом нерасположења према полицији, ми се морамо запитати: да ли су ти прекори и то нерасположење оправдани у опште, и да ли је кривица само до органа који представљају ту установу, или има узрока и на другим странама.

Да се правилно одговори на то питање, морамо се прво осврнути на установу и задатке полицијске власти у опште.

У земљама, које су својим животом старије од нас, и које су, по томе, биле у положају да своје унутарње уређење раније консолидују, полицијска власт нема онолико задатака и дужности, колико има полиција у нас.

Она се тамо јавља прво као чувар реда и безбедности личне и имовне, а за тим са споредним али ипак важним дужностима које имају задатак да обезбеде културно и материјално напредовање држављана; да одрже наравственост и здравље; да се олакшају и обезбеде разноврсна саобраћајна средства и отклоне сви узроци, који би ма у коме облику задржавали напредовање и развитак држављана у правцу државних потреба и задатака.

У нас су, међутим, задатци полиције много већи. У оскудици потребних установа, њој су наметнути још од првих дана њенога стварања, и такви послови, који немају ничега заједничког са правим задатцима полицијске власти.

Тако она је код нас у већини и петражна власт; она је судска власт, јер суди по трећој части кривичног закона и по многим другим специјалним законима; и на послетку, она је оптерећена и извршењима у свима местима где нема среских и градских судија, а сем тога има и толико других послова којима је оптерећена, да се може рећи, како се скоро ни један закон не спроводи у живот без њеног суделовања; како се ни једна повина не уводи, а да се њој не наметне по једна нова дужност.

Износићи, овако, разлику између задатака стране и наше полиције, ми одмах видимо, да ова разлика доноси двојаку штету за нашу полицију.

Прва је у томе, што јој се неприродно наметнутим пословима одузима време, да се посвети своје правоме задатку, а друга је у томе, што ти наметнути послови, по природи својој, доводе полицију у чести сукоб са народом и без њене воље.

Тако, јављајући се као иследна и судска власт, наша полиција мора да притвара људе.

То притварање, у многим случајевима истрага, може бити резултат правилно оцењених околности, а много пута може бити последица заблуде, пометње, интрига, слабог критериума и т. слично, и у овим последњим случајевима полиција редовно изазива мржњу против себе.

То исто бива и у случајевима, где се она јавља као извршна власт по случајевима из главе XVIII грађ. суд. поступка, и где она мора да врши забране, пописе па и продаје имања.

И у овим случајевима, велимо, она може да греша па да против себе ствара незадовољство, све и да искључимо могућност разних других утицаја и прилика.

Кад ова два посла не би радила, полиција би, у свима осталим својим честим додирима са народом, мање давала повода да се на њу виче било оправдано било не.

Излажући, овако, који послови највише доводе нашу полицију у сукоб са народом, ми смо одмах у главноме одговорили и на питање: да ли су баш за сву повику на полицију криви органи коју њу представљају, или кривице има и на другим странама.

У Одмах, дакле, морамо признати, да главни узрок повици на полицију лежи у њеној погрешној организацији.

Али признавајући ово, ми одмах морамо да додамо и то, да сем овога има узрока и до самих органа полицијских, који својим разним махнама или неупутностима пружају повода за повику, која се после, преноси на саму установу,

Само, одмах морамо рећи, да је повика, која се преноси на установу због грешака појединаца, неоправдана, јер појединци греше у свима друштвеним редовима, али то никоме не даје права да због тих појединих погрешака напада читаве редове, у којима, наравно, већина чини честите и добре људе.

Али и ако смо дошли до закључка, да садашња повика на наше полицајце долази једним делом неоправдано, управо због погрешне организације саме установе, ми тиме нисмо против оних, који оправдано траже боље уређење саме установе, како би она укупно одговарала големим задатцима, које има ова установа.

Томе гласу чак се и ми сами придружимо, јер нам није страшно, да је код нас у томе погледу много штошта иза других држава, што је, на послетку, и разумљиво, јер је наша држава млада, па се није ни могла изједначити са овим земљама, које живе својим животом по неколико векова...

Нашој полицији потребно је преуређење како по томе, што ће се она вратити правој задатку једне полиције скидањем послова, који њој не припадају, тако и по начину рекрутovanja њенога особља.

Ово последње нарочито мора да се постави на здраву основу, јер су у томе погледу чињене до сада големе погрешке.

А Погрешке велимо, јер се у нас или дизала само школа изнад свега, и налазио да она и указ дају способности за сва звања у земљи, или се ишло у другу крајност, па се тражила само пракса и претпостављала свему другоме.

И једно и друго, пак, било, је погрешно, јер нити је сама школа била довољна да регрутује спремне полицајце, нити је сама пракса, без других знања, могла да подмири ову потребу.

Школа није могла дати по томе, што је она тако удешена, да даје спремне чиновнике и за професоре и за учитеље и судије, али не и за полицију, која има нечега одвојенога од свију других грана државне службе, и где се, уз опште образовање и стручност, тражи и извесна природна склоност и потребан дар; а сама пракса била је недовољна, јер су потребна и друга знања за успешан рад.

Упућени на непрекидни додир и управу са народом, полицијски органи треба да имају љубави ка томе позиву, јер је позната ствар, да од човека калуђерских склоности не можемо створити доброг официра, нити од човека војничких склоности смиреног калуђера.

Постављени, без освртања на њихове особине на дотична места, они ће одавати са свим противне типове од онога, што се очекивало.

Треба, дакле, удружити школу и праксу, и онда ће резултати бити други.

То се једино може постићи установом специјалне полицијске школе, која ће једновремено давати и потребна знања и рутину.

Наставни план ових школа морао би обухватити основе из кривичног и грађанског права; пуно познавање полицијског права, које у страном свету већ чини засебну грану науке; за тим техничку полицију, уз коју, поред употребе науке у служби репресалије, иду бертилонак и дактилоскопија; даље, криминалу тактику; и на послетку познавање и примену свију закона, по којима полиција има да ради, као и све остало, што иде у област полицијског делања.

Време трајања ове школе одредило би се према времену, за које се горњи предмети могу прећи.

У ову школу били би примљени сви они, чије опште образовање претпоставља, да ће моћи разумети предмете, који се предају. То се може утврђивати или полагањем пријамног испита, или једним минимумом свршених гимназија.

Али прва би брига била та, да у ту школу нико не уђе, чија склоност и љубав ка овоме позиву нису једина побуда, која их ту уводи, него би ту хтели ући по разним препорукама, из разних рачуна и интереса.

Ако би било случајева, да се у току школе види, да дотично лице нема особина потребних за будућу службу, то одмах елиминирати из школе.

Полиција, рекрутована из овако школованих и спремних органа, дала би у служби безбедности и државног напретка у опште, друге резултате, те би нестало и повода, макар и недовољних, за повику на њу.

Уз то треба радити да се и наравни нашега света измене, јер он често пута, у место да помаже полицију у њеним задатцима, омета њене успехе било из несхватања њених дужности и права, било из неке безразложне хуманости и бољеживости.

Случајеви кад наши жандарми потеряју кога кривца власти, где цела публика стане на страну кривца, јасно казују њено слабо развијено осећање законитости.

Увећана Србија тражи и од државе и од свију појединаца, да уложи све што треба, да се што пре потпуно изједначимо са свима културним народима.

25. новембра 1913. год.
Београд.

Дим. С. Калајић

ДЕОВЕ ПУТЕМ ИЗБРАНОГ СУДА БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ

Према актима рада изабраних судова, од предмета, стављених у апсолутну надлежност изабраног суда, по § 434. грађ. суд. поступка, најчешћи је предмет рада изабраних судова деоба имања између задругара¹⁾.

Овај предмет, као најчешћи, и најважнији је, јер се, деобом имања између задругара, имају да регулишу врло важни односи између сопственика деобног имања, с обзиром и на друга лица која су у деобном имању интересована по ком другом законском основу.

Зна се, да су поремећени законски односи извор многобројним законским парницама, а врло често и крвавим личним односима. Зато су, и по закону, а и по суштини саме ствари, изабрани судови, и друге

¹⁾ Овај се законски пропис односи и на деобу имања о којој се говори у глави XIV грађан. законика.

власти, које сарађују пре састава избраног суда, — позвани, да свој рад упућују тако, да се извршеном деобом, правилно и трајно регулишу имовински односи.

Међутим досадање искуство показује друкче резултате. Јер, не само што су пресуде изабраних судова, у већини, нејасне, непотпуне и што се у њима тачно не обележавају додељени делови, нити довољно опредељују призната права, те такве пресуде немају значај несумњиве гаранције деобничару за његово право, — већ избрани судови узимају у расправу и таква питања за која нису надлежни, прекорачујући тим законско овлашћење. Ово, по изјављеној жалби, бива узрок за уништај деобне пресуде, што изазива поновни састав избраног суда, и поновну деобу, а то погоршава стање и положај деобничара.

Ради даљег излагања, наводи се, као пример, овај случај.

По тражењу Живка, Марка и Станоја Филиповића, из Липа, решењем полицијске власти наређен је састав избраног суда на имању ових деобничара, ради поделе имања на три равна дела. Међутим се пред избрани суд јаве пунолетни синови деобничара Марка: Урош и Филип, и затраже, да им избрани суд доуди, додели, припадајуће делове од деобног имања као приновак. И ако им је право на приновак, па, по томе, и на деобу, оспорио деобничар Живко, избрани је суд, ипак, примио Уроша и Филипа за деобничаре, давши им карактер „умешача“ у деобној парници, па им је, пресудом од 11. марта 1912. год. досудио право на приновак и доделио део имања, на основу § 517. грађ. закона.

Из акта ове деобе види се то: да је деобничар Станоје био малолетан, и да његов заступник није био одређен, и легитимисан, од стране надлежне власти. Ова пресуда избраног суда, по жалби деобничара Живка, поништена је решењем смедеревског првостепеног суда од 31. јануара ове године Бр. 347. са разлога: *Што је избрани суд прекорачио дану му власт, судећи о оспореном праву на деобу појављених деобничара Уроша и Филипа, и што малолетни деобничар Станоје није био пуноважно заступљен* — тач. 1. и 2. §. 444. грађ. суд. поступка.

Да би се знао делокруг рада полицијске власти, која ради, и посредује, при саставу избраног суда, и других органа који такође сарађују пре састава избраног суда, морају се знати границе власти избраног суда при деоби имања између задругара.

Прописом §. 434. тач. 6. грађ. суд. поступка, избрани је суд овлашћен да суди: *»и распре при деоби имања између задругара.....«*

Ваља имати у виду разлику: између права на задружно имање, па, по томе и права на деобу истог и саме деобе тога имања. Право на деобу, које се оснива на правним односима, регулисаним материјалним законом, и деоба-расподела имања, два су сасвим различна предмета.

По горњем тексту законском законодавац је избраном суду делегирао само власт: да суди распре при деоби имања, дакле да имовину расподели кад се, о расподели, нису могли деобничари сложити. И по томе: надлежност избраног суда, по предмету деобе задружног имања, састоји се у томе: да учини деобу — расподелу имаовине сразмерно величини, унапред призна тог, или пресудом редовног суда, досуђеног права¹⁾.

Према томе, питање о праву на имање, које има да се дели, а по томе, и о праву на деобу, мора бити пречишћено пре састава избраног суда, и то питање, као спорно, не може бити предмет расправе пред избраним судом.

Да је избрани суд надлежан само за расподелу имовине види се и из тога факта: што избрани суд ради на лицу места, на имању деобничара, и што, по томе, радња избраног суда има, у неколико, карактер техничког рада на терену. За тим, што се деоба, путем избраног суда, јавља тек онда, ако се сасопственици имања не би могли сами поделити. На пример: Не могу да се погоде: која ће њива, или ливада, коме од њих припасти, да ли цела или делимично, јер има земаља бољих и лошијих по квалитету; која ће од задружних зграда припасти коме од задругара; да ли ће овоме, или ономе

¹⁾ Видети исцрпну расправу госп. Др. Драг. Аранђеловића, професора права на универзитету, под насловом: „Суђење пред избраним судом“, оштампану у „Полицијском Гласнику“ у бројевима: 34, 35, 36 и 37 од год. 1912. у којој се и о овом питању говори.

задругару припасти волови, коњи, кола; или, колики ће део задружног дуга који од деобничара примити на себе и т. д. Најзад за расправу спорног питања о праву на деобу, тражи се законо-правно знање, и правничка оцена правних односа, на којима се, дотично право оснива, које знање судије избраног суда, по правилу, немају, јер се зна: да се избрани судови, за деобу имања, без мало, увек формирају из реда лица, неучких за оријентисање у законо-правним питањима, те законодавац није ни имао намеру, да и оваква питања ставља у надлежност избраног суда.

Пречишћавање, дакле, питања о праву на деобу, и регулисање осталих правних односа, на којима би се оснивала права других чланова у задружној кући, врши се ван избраног суда и пре његовог састава. Моменат за регулисање ових правних односа настаје кад се деобничари обрате надлежној власти за сагласност на деобу и избрани суд. По пропису §. §. 434 и 437. грађ. суд. поступка, избор судија за избрани суд врши се увек пред полицијском влашћу, и то оном, у чијем се територијалном кругу има деоба да врши. Та полицијска власт решењем својим наређује састанак избраног суда за извршење деобе. Овим својим актом полицијска власт, у исто време, легитимише избране судије, као суд, за конкретни случај деобе. Ово је, дакле, искључиво право а и дужност полицијске власти.

Али, што се тиче питања о сагласију деобничара на деобу, и регулисања правних односа, на којима се оснива право деобничара на деобно имање, као и других питања, која се морају пречистити пре састава избраног суда, треба разликовати два случаја:

1). *Кад су сви деобничари пунолетни* и 2) *кад међу деобничарима има и малолетника.*

У првом случају деобничари се обраћају за сагласије на деобу непосредно полицијској власти, а у другом случају судији за неспорна дела дотичног првостепеног суда, према чл. 130, 135, 136, и 137. правила о поступању по неоспорним делима. Према томе ако би се деобничари, међу којима има малолетника, обратили непосредно полицијској власти, ова је дужна, да их,

ради сагласаја на деобу, упути надлежном судији за неспорна дела. Међутим многобројни примери кажују да полицијске власти овако нису поступале, што је имало штетних последица.

Смедерево

Будимир Чолић
судија.

(СВРШИЊЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Милорад Ковачевић писар општине медвеђске упутио је актом од 23. октобра ове године питање овакве садржине:

Председник једне општине по пресуди иступној, после истеклог рока од три месеца, ставио је кажњено лице у затвор, а та пресуда није била саопштена кажњеноме све док није стављен у затвор. Председник буде оптужен због неправног лишења слободе, и с тога га суд стави под суд с тим да се из слободе брани. — Пита се: да ли овде може бити дела неправног лишења слободе, кад је одговорно лице било саслушано по овом предмету?

Одговор:

Ако кривично дело, због кога је кажњено поменуто лице, није крађа или утаја, онда оно застаревало по истеку рока од три месеца од дана извршења кривице, од дана тужбе или од дана последњег истражничког рада по томе предмету, а за исто време застаревало и пресуда када извршеном постане. — Под претпоставком, да односно дело није крађа или утаја, орган власти није смео да извршује казну после истека рока од три месеца. Ова се казна није смела извршавати због тога: — што пресуда није саопштена кажњеноме лицу и што према томе није ни извршеном постала, и друго што би се овде иначе приступило извршењу једне казне по неизвршеној пресуди а за дело које је застарело (ако је случај да таква пресуда није по § 15. и 16. полицијске уредбе одмах извршена). — Чим председник није претходно саопштио пресуду кажњеноме а међу тим га у затвор ставио, огрешио се о слободу другога и о закон. Још кад је пред тога приступио извршењу казне после застарелости дела — односно после застарелости казне — треба да одговара, јер је орган власти позван законом, да по званич-

ној дужности мотри, да се извршују само оне кривичне пресуде, које нису застареле, сходно § 74. и 396. кривичног законика.

* * *

Стојан Марјановић деловођа општине бањске актом од 8. новембра ове године упутио је питање овакве садржине:

— У овој општини Бањској ново-ослобођене и присаједињене области, мештани су скоро сви вере хришћанске; но у сваком селу ове општ. има по 3—4 бегових т. ј. турских представника, момака, који гаје турску стоку, обрађују им имања и т. д., а бегови су са стоком неки у Солуну а неки на другим даљним местима. Међу тим сви мештани празнују све празнике што хришћанима припада по вери, а турци т. ј. раденици беговски на против у све празничне дане, кад св. црква празнује, па најзад и у све недеље, ору, дрљају, сеју и у опште све тежачке послове раде без обзира на празник и св. недељу. — Пита се: Има ли право суд спречити овај турски поступак и обичај, па, ако има, како ће суд поступити са њима, кад не би на помену хтели оставити се свога обичаја, и могу ли се узети на одговор за дело из III-ће части, §§ 327 т. 1., кривичног закона и казнити за непослушност? Да ли им помаже, што се брано да су бегове слуге и да мора да раде на празнике, јер су им бегови наредили? Најзад, може ли се казна над слугама изречена и наплата трошкова извршити из имаовине беговске, која се у месту налази или не? —

Одговор:

Кривични закон у § 327. не забрањује рад тежачки у пољу у редовним и празничним данима, и тачка прва § 327. не односи се никако на овакве случајеве, јер се по том законском пропису кажњава затвором од једног до петнајест дана онај, кога полицијски чиновник, или кмет, или ко други у име власти позове, па не би том позиву без довољног узрока следовао. Позив се овај не може састојати у томе, да се наређује некоме, да напусти рад на њиви и т. д. — Тако исто и § 364. кривичног закона не односи се на забрану рада у пољу за време празника или за време службе Божије, јер се овај пропис законски

односи само на радње и дућане а не на тежачке пољске радове у пољу. — Дакле, турци, који би у пољу радили као што је у питању престављено, не би могли због тога бити кажњени по кривичном закону.

* * *

Суд општине в. Сараорца актом № 5653, од 12. новембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Кад општина наплаћује за преставке, које се њој подносе по 0·20 динара, треба ли у смислу правилника за извршење закона о таксама наплатити за исте преставке, поднете општини као самоуправном телу, и таксу за државу?

Одговор:

За све посмене и протоколарне преставке или молбе упућене општинској власти, по којима општински суд не издаје нарочито писмено решење, наплаћује се за општинску касу према т.бр. 333. закона о таксама 0·20 динара на име таксе. — По члану 10. тачки 5. правилника за извршење закона о таксама такса за државу полаже се и на све писмене преставке, као што су молбе, жалбе и т. д., које се подносе и самоуправним телима. — Али ово наређење из правилника за извршење закона о таксама односи се само на окружна и средња самоуправна тела, на окружне и средње скупштине и на окружне и средње одборе, т. ј. само на оне преставке, које су упућене окружним и средњим самоуправним телима, а не и општинским, јер је закон преставке поднете општинској власти оптеретио само поменутом таксом из т.бр. 333. закона о таксама у корист општинске касе.

н.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Ареиф Алипажа, који одговара за убиство, побегао је.

Ареиф је родом из Калуђерице, стар је 20 година, висок, црномањаст, по лицу роав, на себи има антерију од фланела, а на глави црвени фес.

Депеша начелника среза радовишког Бр. 1707.

Стојан Јовановић, звани „**Врата-над**“, из Београда извршио је крађу па затим побегао.

Стојан је стар 32 године, високог раста, црномањаст, малих црних бркова, на себи има војничко одело.

Акт кварта врачарског Бр. 12427.

Властимир Јовановић, из Грабовца, и **Михаило Живковић**, из Новака, осуђеници београдског казненог завода, побегли су са рада 3. т. м-ца незнано куда.

Властимир је стар 30 година, средњег раста, црне косе, округлих образа, у лицу црномањаст.

Михаило је стар 39 година, средњег раста, црне косе, дугих образа, чела високог.

Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 5425

Живојин Николић, из Брестовца, извршио је превар., па затим побегао незнано куда.

Живко је стар 17 година, раста малог, у једно око ћорав.

Депеша начелства округа крајинског Бр. 7762.

ТРАЖЕ СЕ

Аранђел, син **Проке Вукашиновића**, из Маслошева, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 16 година, средњег раста, смеђ, округлих образа, широким леђа, на себи има гуњац од шајка.

Депеша начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 1768.

Новак Арсекић, из Глеђице, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 60 година, средњег раста, очију зелених, у лицу сувоњав, на себи има црно сељачко одело.

Акт начелника среза моравичког Бр. 10218.

Борисав Максимовић, из Вел. Пчелице, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 12 година, смеђ, очију црних, на темену има ћелу величине дводинарке.

Милан Станковић, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 16 година, смеђ, кад говори замуцкује.

Депеша начелника среза левачког Бр. 10503.

Никола Урошевић, из Сспаца, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 40 година, црномањаст, црних бркова, на себи има гуњ и чакшире, а на глави шајкачу.

Депеша начелника среза лепничког Бр. 16716.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Александар Милојковић, „**Санда**“, коцкар, родом из Јагодине, поводом једне извршене крађе налази се у притвору Управе града Београда.

Александар је стар 28 година, средњег раста, жућкасто зелених очију, црне косе, обријана лица, црне

масти. Он је по професији коцкар, а није скоро кажњаван, те је сва прилика, да се за које своје рђаво дело извукао од законите одговорности. Александар је познат и под именом **Младен Вукићевић**, „**Баруција**“, а на левој руци има тетовирани знак штампаним словима „**Александер**“.

Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима, као и приватнима, ако би што знали о „**Санди**“ да то одмах доставе власти.

Акт Управе града Београда Бр. 39965.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Љубомиру Косовцу, из В. Пчелице,

осам брава **свиња** и то: једног уложеног и једног мршаваг вепра, две крмаче маторе по 3 године, длаке бело-шарене, четири назимета, длаке црне, матора по једну годину дана.

Депеша начелника среза левачког Бр. 10499.

Непознати крадљивци украли су Јовану С. Матићу, из М. Каменице, једног **ждребца** маторог 1½ годину, длаке мрко-зелене, цветастог, који на десној нози испод кичице има беле длаке, и Јовану Симићу, из М. Каменице, једнога **коња** маторог 6 година, длаке кулашасте.

Акт начелника среза брзопаланачког Бр. 8064.

Непознати крадљивци украли су Радивоју Лазаревићу, из Свилеуве, два **вола**, матора по 6 година; један је во длаке зелене, рогова правих; други је длаке жућкасте, ровашен у оба ува, репа пернастог.

Депеша начелника среза посавотамнавског Бр. 16645.

УХВАЋЕН

Аранђел Сретеновић, из Такова, чију смо потерницу изнели у 26. броју „**Полицијског Гласника**“ ове године ухваћен је, те је престала потреба за његово тражење.

Акт управе града Београда Бр. 17962.